

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 17:21

יציאת השבת: 18:20

ט"ו אדר תשע"ה

גיליון מס' 207

שאלת אבירך וירגודך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

לזכור תמיד שאין על מה להעצב בזה העולם

"והיה לבני ישראל לזיכרון" (ל, טז)

צריך כל אדם לזכור תמיד כי על אף כל הצרות העוברות על הכלל ועל הפרט, כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא - לטובה הוא עושה, פעמים ורואים את הטובה ופעמים לא.

וכשיאמין בזה האדם באמונה שלמה, יוכל לשמוח על אף כל הצרות הסובבות אותו, שכן יודע הוא כי לפעמים נועדו לכפרת עוונותיו, ולפעמים בכדי למנוע גזירה וצרה קשה יותר. והכלל הוא כי השם יתברך יודע טוב יותר מאתנו מה טוב לנו.

ובזה מובן הפסוק: והיה לבני ישראל לזיכרון, אין והיה אלא לשון שמחה. מידת השמחה צריכה להיות טבועה בלב כל יהודי, באשר צריך הוא להאמין כי הכל לטובה.

והיתה לזיכרון בין עיניו ובה יתהלך תמיד, כמאמר "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד".

ובפרט בדור שפל זה אשר בקלות רבה יכול היצר להפיל את האדם ברשתו, והעצבות הלא היא סיוע גדול עבורו כידוע, והיא כפתח פתוח עבורו להיכנס באדם, לפתח חטאת רובץ. ה' יצילנו.

נועם התורה

1. שאר הכלים לא היו טהורים (ל"א, ח' רש"י ושפתי חכמים) מלמד שהמנורה היתה עשויה מזהב טהור מזוקק, לא טהור מטומאה.

10. מדוע נסמך עניין שמירת השבת לעניין מלאכת המשכן? (ל"א, י"ג רש"י)

ללמד שאע"פ שיהיו רדופין וזריזין בזריזות מלאכת המשכן, ידעו שאין לדחות את השבת מפני מלאכה זו.

11. מניין למדנו בפרשה שאין מוקדם ומאוחר בתורה?

(ל"א, י"ח רש"י)

שמעשה העגל קדם למלאכת המשכן ובפרשה נכתבה מלאכת המשכן לפני מעשה העגל.

12. מה ביקשו העם

מאהרון כשראו שמשו בושש לבוא? (ל"ב, א')

"קום עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו".

13. מדוע ביקש מהם אהרון דווקא את תכשיטי הנשים ומה קרה באמת? (ל"ב, ב' רש"י)

אהרון אמר בליבו שהנשים והילדים חסים על תכשיטיהם ועד שיסכימו להביאם משה כבר יגיע, אך הם לא המתינו ופרקו מעל עצמן.

14. ה' אמר למשה "לך רד" למה התכוון ומדוע? (ל"ב, ז' רש"י)

לך רד מגדולתך, כי את הגדולה נתתי לך בשבילם אך הם חטאו בעגל.

15. מה הקושי והתירוץ במילים "ועתה הניחה לי... ואכלם?" (ל"ב, י' רש"י)

הקושי: לא שמענו שמשו התפלל עליהם, אז מדוע ה' אומר הניחה לי?

איזו מילה נקראת מהתחלה לסוף וההפך ומה בא לרמז? (ל', י"ב בעל הטורים)

המילה "ונתנו", ללמדנו שכל מה שהאדם נותן לצדקה יחזור אליו ולא יחסר לו כלום.

2. "זה יתנו עשרים גרה..." מה פירוש המילה וכמה נתנו? (ל', י"ג רש"י)

גרה לשון מעות, כל אחד נתן עשרה גרה שזה מחצית השקל של עשרים גרה.

3. מאיזה גיל מצווים בני"ג לתת תרומת מחצית השקל? (ל', י"ד)

מבן 20 שנה ומעלה, כל יוצא צבא.

4. מהי קידה? (ל', כ"ד רש"י)

שם של שורש עשב ובלשון חכמים-קציעה.

5. איזה סם מסממני הקטורת ריח רע ומה זה בא לרמז? (ל', ל"ד רש"י ושפתי חכמים)

החלבנה ריחה רע ומנה אותה בין הקטורת, לומר שפושעי ישראל יהיו נמנין עמנו בתפילה. שה' יראה שגם אלה חחרים בתשובה וירחם עלינו.

6. מה עונשו של אדם שעשה קטורת להריח בה? (ל', ל"ח)

איש אשר יעשה קטורת להריח בה ונכרת מעמיו.

7. מי נקרא חרש אבן ומי נקרא חרש עץ? (ל"א, ה' רש"י)

חרש אבן זהו אומן וחרש עץ זהו נגר.

8. מי הם שני האנשים שניצחו על מלאכת המשכן? (ל"א, י"ג רש"י)

בצלאלבן אורי ואהליאב בן אחיסמך.

9. "ואת המנורה הטהורה". האם

הארמני בעל שלושת הכובעים

באור לארבעה עשר בניסן, שהוא ערב פסח, היה אבא בודק את החמץ. מאז שעבר אבא לירושלים העתיקה, לחצר "אור החיים", היה מוכר את החמץ לשכנו, ארמני בשם יוסיפון. בכל ערב חג היה בא הארמני, שותה כוסות יין ועורך את שטר מכירת החמץ, וכך נהגו שבע שנים משנת ת"ש ועד תש"ח. באותה שנה חלה אבא לפני הפסח, ולקחו אותו לבית חולים. כשהבריא ורצה לחזור לביתו, כבר נסגרו הדרכים. הערבים תקפו את היהודים, והבריטים לא נתנו ליהודים להיכנס לעיר העתיקה.

כמה ימים לפני פסח גברה המלחמה בין היהודים לערבים בכל רחבי הארץ. כל שכונה בירושלים נלחמה על נפשה. ובאמצע העיר, בין החומות, נלחמו יהודי העיר העתיקה, כשהם מוקפים עשרות אלפי ערבים. ואף הבריטים שהקימו גדרות תיל ומבצרים בלב העיר, עוזרים בידי הערבים. היו אלה ימים קשים. ימי עמל ודאגה. בעיר הנצורה חסרו לחם ומים ונפט לבישול ולאור. ואבא, בין שאר דאגותיו, חשש שלא ימצא גוי שיקנה ממנו את החמץ.

חיפשו רבני ירושלים עצה ותחבולה, והנה כבר הגיע ערב פסח. בשעת בוקר מוקדמת דפקו על דלת ביתו. אבא פתח את הדלת וראה יהודי: "מי אתה ר' יהודי?" שאל אבא.

צחק האיש ואמר: "אני יוסיפון, שכונך הארמני, ובאתי לקנות את החמץ". "יוסיפון!" אבא שמח והשתומם: "איך באת? ואיך לא פגעו בך?" הוציא יוסיפון שלושה כובעים מסלו ואמר: "כשהלכתי בין הערבים לבשתי כפייה. כשהגעתי אל הבריטים לבשתי כובע שעם, כבריטי. וכאשר הגעתי לרחוב היהודים החלפתי את כובעי בכובע רבנים שחור". שמח אבא שמחה גדולה. וכדרכו נתן לו כוסית יין וערך את שטר מכירת החמץ. אחר כך ליווה אותו עד לגדר התיל שמאחוריה ישבו האנגלים ונפרד ממנו בברכה: מי ייתן ונפגש שנית בחצר "אור החיים". אחרי הפסח לא רצה אבא להשתמש בחמץ שקנה ממנו יוסיפון. השתוממה אמא ודאגה, כי הימים ימי רעב ומחסור. אבל אבא אמר: מי יודע מי היה האיש שקנה ממני את החמץ. האם היה זה יוסיפון שכננו הארמני. ליבי אומר לי כי היה זה איש אחר, שלא מבני הנכרים, שרצה להשקיט את לבי ולמנוע את הדאגה למכירת החמץ. ומי היה האיש אם לא יוסיפון? אמא לא שאלה. ואנחנו בליבנו חשבנו אולי היה זה אליהו הנביא.

19. מדוע מצווה ה' את משה "ואיש לא יעלה עמך" כשעלה להביא לוחות שניים?
- כיון שהלוחות הראשונים ניתנו בקולות ובהתקהלות של העם ואז שלטה בהן עין רעה, לכן אין לך יפה מן הצניעות.
20. מדוע נאמר בי"ג מידות הרחמים פעמיים ה', ה'?
- מדת הרחמים היא אחת לפני החטא ואחת לאחר שיחטא וישוב בתשובה.
21. מהו מסווה ומתי היה שם אותו ומתי מורידו?
- מסווה הוא בגד הניתן כלפי הפרצוף. כשמשה דיבר עם ה' הסיר את המסווה מפני כבוד השכינה. כשדיבר עם בני את דברי ה' היה בלי המסווה וכשסיים לדבר שם אותו שלא יהנו מזיו פניו.

- התירוץ: ה' פתח לו פתח והודיעו שזה תלוי בתפילתו של משה עליהם.
16. א. מי אמר "מי לה' אלי" ומי בא אליו? (ל"ב, י' רש"י)
- ב. מי עוד אמר זאת?
- א. משה אמר זאת ובני לוי נאספו אליו שלא חטאו בעגל.
- ב. מתתיהו כהן גדול כשנלחם ביוונים.
17. מניין שא"י גבוהה מכל הארצות? (ל"ג, א' רש"י)
- שה' אמר למשה לך עלה מזה.
18. מהן הבקשות שביקש משה מה'?
- (ל"ג, י"ג, ט"ז רש"י)
- הבקשה הראשונה - "והודיעני נא את דרכיך" - מה השכר שאתה נותן למוצא חן בעיניך. הבקשה השנייה - שלא ישרה שכינתו עוד על אומות עובדי אלילים.

שאלות ותשובות על פסח

1. אילו צווים נצטוונו בקשר לחג הפסח? שמות יב, יד-כ
2. מה עונשו של האוכל חמץ בפסח? פד, א
3. איזו ממצוות הפסח נקיים בבית המקדש? שמות יב, ה-ו; דברים טז, ב
4. איזו מלאכה אסורה בחג הפסח, ואיזו מותרת? שמות יב, טז
5. מה הם "שאור", "מחמצת" ו"חמץ"? שמות יב, יט-כ ורש"י
6. איזה קרבן מוסף מקריבים בפסח? במדבר כח, טז-כד
7. מה נצטוו ישראל במצרים ולא לדורות? שמות יב, ג; יא, כב
8. מה הם הדינים המייחדים את חודש ניסן? פג, ג-ו
9. "ושמרתם את מצוות". מה מלמדנו פסוק זה? פז, יח
10. במה צריך להיזהר כדי לצאת ידי חובת מרור כהלכתו? פז, כ-כא
11. כשפסח חל בשבת, מה הם הקטעים שמוסיפים בתפילת ערבית? פז, כו
12. האם מותר לעשות "חרוסת" בליל פסח? פז, כב

הלימוד בעלון מוקדש לרפואת נהוראי נתן בן עליזה מיכל, להצלחת משפחת יוסף ברוחניות ובגשמיות, לרפואת משה בן דליה ולעילוי נשמת רפאל בן אסתר פרגי

להצלחת יעקב בן אילנה, אילנה בת אסתר, ירון בן אילנה, אורל בת לוסי, גיטה בת גיורה, פנינה בת גיטה, הילה בת מיכאלה, אליהו בן חביב, צפירי לאה בת מאיר פרידמן, דניאל עושמי בן שלמה לזיווג הגון. לעילוי נשמת עליזה וחביב צפירי.